

REMISSYTTRANDE

Datum

Dnr

9802-17-8.1

Aktbilaga

Regeringskansliet

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Konsultation i frågor som rör det samiska folket (Ds 2017:43)

(Departementets diarienummer Ku2017/01905/DISK)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Genomgången av de förslag som läggs fram i promemorian och de överväganden som görs där har skett med de utgångspunkter som Justitiekanslern, utifrån sitt uppdrag, främst har att beakta. Med dessa utgångspunkter har Justitiekanslern följande synpunkter på förslaget.

I Justitiekanslerns uppdrag ingår bl.a. att reglera skador för vilka staten svarar i förhållande till enskilda och att företräda staten i rättegångar. Såväl ärenden som avser frivillig skadereglering som rättegångar kan beröra frågor som kan få särskild betydelse för samerna. Justitiekanslern företräder för närvarande staten i två tvister vid domstol som får anses vara av sådan betydelse för samerna att konsultation enligt den föreslagna lagen hade kommit i fråga (Girjas sameby i Hovrätten för Nedre Norrland, mål nr T 214–16, och Talma sameby i Stockholms tingsrätt, mål nr T 5592–16). Tvisten med Talma sameby var initialt ett skaderegleringsärende hos Justitiekanslern (dnr 2760–15–40). I flera andra skaderegleringsärenden som avgjorts de senaste åren skulle frågan om konsultation ha aktualiserats (se t.ex. dnr 2688–14–40).

Varken skaderegleringsärenden eller ärenden där Justitiekanslern företräder staten i tvist framstår som ärendetyper lämpade för en konsultation enligt de föreslagna bestämmelserna. Om staten blir stämd vid domstol framstår det ofta som naturligt att samtal förs med motparten i syfte att lösa tvisten men det kan inte anses lämpligt med en föreskriven konsultationsskyldighet med någon som företräder motpartens intressen. I den frivilliga skaderegleringen avlastar Justitiekanslern domstolarna och intar därmed en i vissa avseenden domstolsliknande roll. Samma skäl som i promemorian anförs för varför domstolar och domstolsliknande nämnder eller organ med domstolsliknande uppgifter ska undantas från konsultationsskyldigheten gör sig gällande vid Justitiekanslerns skadereglering.

Så som lagförslaget är utformat framstår det emellertid inte som att någon av de nu nämnda ärendetyperna är undantagna från skyldigheten att konsultera Sametinget. Det är angeläget att frågan om konsultationsskyldigheten

ska gälla vid statens frivilliga skadereglering och när Justitiekanslern företräder staten i en tvist behandlas vid den fortsatta beredningen av ärendet. Enligt Justitiekanslerns mening är det lämpligt att dessa situationer på något sätt undantas från konsultationsskyldighet.

Det bör samtidigt noteras att också andra myndigheter än Justitiekanslern kan handlägga ärenden som rör statens frivilliga skadereglering och också uppträda som företrädare för staten i domstol. Justitiekanslern har ingen klar uppfattning om eller i vilken utsträckning frågor av vikt för samerna aktualiseras i dessa ärendetyper vid andra myndigheter. (Jfr bilagan till Förordningen /1995:1301/ om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.)

När det gäller den grundläggande frågan vill Justitiekanslern framhålla att det är angeläget att Sametinget genom konsultation deltar vid handläggningen av ärenden som kan få särskild betydelse för samerna på det sätt som föreslås i promemorian. Justitiekanslern tillstyrker alltså att den föreslagna konsultationsskyldigheten införs med de noteringar som gjorts ovan.

Ärendet har föredragits av Markus Tengblad.

Anna Skarhed